
Fra: noreply@regjeringen.no
Sendt: 30. mai 2016 15:26
Til: Postmottak KLD
Emne: Nytt hørings svar til 16/684 - Grunnstøtte til frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser (Kap 1400 post 70) - Høring
Vedlegg: Quarantined Attachment Report

Referanse: 16/684
Høring: Grunnstøtte til frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser (Kap 1400 post 70) - Høring
Levert: 30.05.2016 15:26
Svartype: Med merknader
Kontakt avsender: Norges kulturvernforbund
Kontaktperson: Toril Skjetne
Kontakt-e-post: toril.skjetne@kulturvern.no
Tittel: Hørings svar til Høring 16/684 - Grunnstøtte til frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser (Kap 1400 post 40)
Uttalelse:
Oslo, 30. mai 2016

Klima – og miljødepartementet

Hørings svar til Høring 16/684: Grunnstøtte til frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser (Kap 1400 post 40)

Norges kulturvernforbund er en paraplyorganisasjon for 24 landsdekkende kulturvernorganisasjoner. Flere av disse ligger under Klima- og miljødepartementets sektoransvar.

Dette hørings svaret er utarbeidet i samarbeid og på vegne av følgende organisasjoner: Fortidsminneforeningen, Forbundet Kysten, Norsk Kulturarv, Norsk Forening for Fartøyvern, Norsk Fyrhistorisk Forening og Norges Metallsøkerforening.

Innledningsvis vil Norges kulturvernforbund påpeke at dagens ordning har fungert godt og at det foreslåtte reviderte regelverket ikke nødvendigvis vil forenkle prosessen sett fra organisasjonenes side. Dagens ordning er hensiktsmessig, forutsigbar, rettferdig og relativt enkel administrativt sett, og det skal derfor være gode grunner til endringer.

Kulturvernforbundet støtter imidlertid noen av de foreslåtte endringene, men frykter at andre vil medføre store negative konsekvenser.

Vår fremste innvending er at forslaget om at tilskuddsforvaltningen legges på direktoratnivå, at beregningen av samfunnsmessig nytte utgår og at det settes en grense for støtteberettiget organisasjon ved minimum 5000 medlemmer.

Om høringsnotatet

I høringsbrevet vises det til at Kulturdepartementet har utarbeidet et forslag til felles definisjoner for "tellende medlemmer" og "lokallag", samt felles krav til revisorattestasjon (punkt 1, 2 og 8 i hovedendringene i kriteriene til ny forskrift). Kulturvernforbundet støtter i utgangspunktet dette, og anser standardisering og samordning som et positivt tiltak. Hvorvidt felles definisjoner i realiteten vil medføre effektivisering for organisasjonenes del er imidlertid usikkert. Vi påpeker også at denne endringen legger føringer i forhold til hvordan organisasjonene organiserer seg, og at myndighetene dermed styrer frivilligheten mer enn de gjør i dag. Vi minner om at vi i forbindelse med innføringen av den nåværende ordning var i mot at det offentlige legger sterke føringer på hvordan frivillighet og sivilsamfunn organiserer seg.

De nåværende regler er felles for alle miljøorganisasjonene med fordeling av en felles budsjettamme. En oppdeling av bevilgningen i to slik departementet nå foreslår i punkt 3 vil gjøre det nødvendig å følge med i utviklingen av to underrammer slik at de er tilpasset antall organisasjoner og deres behov til enhver tid. Under denne forutsetning vil ikke Kulturvernforbundet innvende mot en oppsplitting av rammen.

I punkt 4 foreslås at barne- og ungdomsorganisasjonene justeres opp. Vi er enig i dette. Dette kan imidlertid medføre at det er flere organisasjoner som søker om samme midler. Rammen bør økes deretter.

Kulturvernforbundet støtter punkt 6 om at kriteriene "givere" og "gaver" etter skattefradragsordningen utgår.

Kulturvernforbundet er uenig i punkt 5, der det foreslås å innføre en terskel på minimum 5000 medlemmer (3000 for barne- og ungdomsorganisasjoner). Dette medfører en forskjellsbehandling av organisasjonene, og griper inn i mangfoldet. Organisasjonene er organisert ulikt og det kan være gode grunner til at medlemstallene er lavere enn 5000. Norsk Fyrhistorisk Forening er ett eksempel, siden miljøene er nært knyttet til aktiviteten på fyrene, og disse i seg selv er begrenset i antall. Det er imidlertid en aktiv grasrotbevegelse med betydelig arbeidsinnsats for kulturvernet, selv om antallet er under 5000.

Terskelen på 5000 vil også gjøre det vanskelig for nye organisasjoner å komme inn i ordningen. Mens vi er enige i at ordningen skal være for landsdekkende organisasjoner, er vi uenige i at det kun skal omfatte de store.

Under punkt 7 foreslås det at den delen som har vektlagt samfunnsmessig betydning utgår fra beregningen. Dette vurderer vi som sterkt uheldig. Vi ser at det å ha et rent objektive beregningsgrunnlag kan være et grep for å forenkle og for å fremme forutsigbarhet. Vi vet heller ikke hva som ligger i en subjektiv vurdering, og hvordan denne utføres. Vi påpeker likevel at en ren oppdeling av medlemmer og organisasjonsledd vil gjøre at vesentlige deler av organisasjonenes aktivitet ikke blir vektlagt. De frivillige i våre organisasjoner er i stor grad aktive i spørsmål om stedsutvikling og bevaring, både i lokalsamfunnene og regionalt og nasjonalt. Vi anser dette som en svært viktig del av samfunnsoppdraget, og størrelsen på denne aktiviteten må gjenspeiles i fordelingen av grunnstøtte.

Særlig knyttet til stedsutvikling og lokalt vernearbeid er det et voksende engasjement. Siden det stadig blir vanskeligere for enkeltmennesket å sette seg inn i og arbeide med disse problemstillingene gjør de frivillige organisasjonene på dette feltet en viktig jobb. At organisasjonene er aktive og tilstedeværende her letter også arbeidet for både offentlige instanser og private aktører, siden de tidlig har en aktør å forholde seg til.

Det er en kjensgjerning at innretningen på grunnstøtten i noen grad påvirker hvordan organisasjonene arbeider. Dersom den betydelige samfunnsinnsatsen våre organisasjoner legger ned ikke synliggjøres i grunnstøtteordningen vil denne innsatsen kunne svekkes. Vi ber derfor om at vektlegging av samfunnsmessig betydning fortsatt inngår i beregningsgrunnlaget slik det er i dag.

Kulturvernforbundet ber departementet også om å ta med i betraktningen at det har vært en endring i organiseringen, og at medlemstall ikke nødvendigvis er den eneste nøkkelen for å se verdien.

Kulturvernforbundet er uenig i punkt 9, der det foreslås å overføre tilskuddsforvaltningen til direktoratsnivå. Slik vi ser det vil dette ha en rekke uheldige konsekvenser:

- Det vil svekke organisasjonenes forbindelse med politisk ledelse/nivå. Dagens ordning gjør det lettere å få politisk oppmerksomhet om de frivillige kulturvernorganisasjonenes aktiviteter og samfunnsbidrag.
- Det vil medføre at tilskuddene blir mindre synlige dersom de blir en sekkepost på direktoratsnivå istedenfor at de er spesifisert på departementsnivå som i dag. Dette vil motvirke ønsket om transparens fra departementets side, og muligheten for å påvirke fra organisasjonenes side. I et demokratisk perspektiv er dette et viktig poeng.
- Det blir mindre forutsigbart. Dagens ordning med synlige beløp gjør det mer forutsigbart for organisasjonene. Dette er viktig i forhold til drift og planlegging av aktiviteter.
- Vi har blandede erfaringer med å ha en slik ordning på fagnivå, og mener at det blir en interessekonflikt dersom samme instans skal behandle faglige spørsmål og økonomiske tilskudd. En slik ordning påvirker vår samfunnsmessige rolle som interesseorganisasjon, og dette medfører således en svekking av demokratiet. Den foreslåtte ordningen gjør det vanskelig for organisasjonene å ha en kritisk stemme.
- Vi kan ikke se at Riksantikvaren kan se seg tjent på en slik ordning. Prosjektstøtte kan forvaltes på direktoratsnivå, men ikke grunnstøtte.
- Riksantikvaren har i dag verken ressurser eller rutiner for å forvalte en slik oppgave.

- Den foreslåtte ordningen vil medføre en splittelse der kulturvernorganisasjonene faller inn under Riksantikvaren mens miljøorganisasjonene faller inn under Miljødirektoratet. Dette medfører mindre samordning.
- Riksantikvaren er faginstans for Klima- og miljøverndepartementet. De har fagekspertise til å vurdere prosjektstøtte til restaurering og antikvarisk arbeid, men mangler kompetanse på interesseorganisasjoner og deres samfunnsfaglige nytte. Når et fagdirektorat skal vurdere en interesseorganisasjons faglige og samfunnsfaglige nytte gjelder dette ikke bare faglige prioriteringer, men også politiske prioriteringer.

Dersom denne ordningen legges på direktoratsnivå, vil departementet være klageinstans. Dermed vil ikke saker kunne klages inn for Kongen slik det i dag er. Vi antar at for denne ordningen vil det meget sjeldent oppstå en klagesituasjon siden det er fast praksis å ha en dialog om politisk utformede ordninger. Derfor anser vi ikke dette for å være et argument i forbindelse med den foreslåtte omlegging.

I høringsbrevet omtales de administrative og økonomiske konsekvenser som endringene medfører. På kort sikt ser det ut til at beløpet blir tilsvarende dagens nivå. På lengre sikt derimot, er det usikkert. Det forutsettes at organisasjonene som mottar støtte i dag skal avgi en del av økningen til barne- og ungdomsorganisasjoner. Kulturvernforbundet stiller seg positive til at barne- og ungdomsorganisasjoner får økt støtte, men ønsker at rammen utvides tilsvarende når nye organisasjoner kommer til.

I den nye forskriften fryses tildelingene til miljøstiftelser og paraplyorganisasjoner til 23% av bevilgningen på posten. Dette tilsvarer en fordeling på 2016 nivå. Kulturvernforbundet ber departementet utrede konsekvensene av dette på lengre sikt. Prisjusteringer og endringer i rammen bør tas med i beregningen. Vi påpeker samtidig at paraplyene har en svært viktig funksjon fordi de er talerør for mange små organisasjoner som ikke mottar driftsstøtte.

Norges kulturvernforbund ber Klima- og miljødepartementet om å ta hensyn til våre synspunkter når de nye regler fastlegges. Vi frykter at de foreslåtte endringene kan medføre svært uheldige konsekvenser. Det er derfor en forutsetning at ordningen, dersom endringene trer i kraft, evalueres innen en treårsperiode. Det må også legges til rette for overgangsordninger dersom endringene medfører store endringer for organisasjonene.

Med vennlig hilsen

Jørg Eirik Waula

Styreleder

Toril Skjetne

Generalsekretær

Kopi:

Fortidsminneforeningen

Forbundet KYSTEN

Norsk Kulturarv

Norsk Forening for Fartøyvern

Norsk Fyrhistorisk Forening

Norges Metallsøkerforening

Vedlegg: Høringssvar Klima- og Miljødepartementet mai 2016.pdf (48,98 KB)